

**Sprawozdanie końcowe urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające ⁽¹⁾ w sprawie
AT.40346 – SSA Bonds**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2021/C 418/10)

1. W projekcie decyzji stwierdzono naruszenie art. 101 TFUE i art. 53 Porozumienia EOG, w którym brały udział cztery przedsiębiorstwa operujące na rynku ponadnarodowych, skarbowych i komunalnych obligacji denominowanych w dolarach amerykańskich („obligacje SSA”), tj. Bank of America Merrill Lynch („BAML”), Crédit Agricole, Credit Suisse i Deutsche Bank (zwane dalej łącznie „stronami”) ⁽²⁾.
2. Postępowanie wszczęto na podstawie wniosku o zwolnienie z grzywny otrzymanego od Deutsche Bank w dniu 4 sierpnia 2015 r. W dniu 4 grudnia 2015 r. Komisja przyznała Deutsche Bank warunkowe zwolnienie z grzywny.
3. Decyzją z dnia 20 grudnia 2018 r. Komisja wszczęła postępowanie na podstawie art. 2 ust. 1 rozporządzenia 773/2004 ⁽³⁾ przeciwko Deutsche Bank, Credit Suisse, Crédit Agricole i BAML.
4. W dniu 20 grudnia 2018 r. Komisja wydała pisemne zgłoszenie zastrzeżeń skierowane do stron. Pisemne zgłoszenie zastrzeżeń zostało doręczone stronom w dniu 21 grudnia 2018 r.
5. Dostępu do akt udzielono w okresie od 21 grudnia 2018 r. do 3 stycznia 2019 r. w formie elektronicznego nośnika danych i w okresie od 15 do 22 stycznia 2019 r. w siedzibie Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji („DG ds. Konkurencji”). Niektóre dane dostarczone przez Crédit Agricole zostały ujawnione pozostałym stronom w ramach procedury wynegocjowanego ujawnienia informacji w okresie od 7 do 14 lutego 2019 r. ⁽⁴⁾ Urzędnik przeprowadzający postępowanie wyjaśniające nie otrzymał żadnych skarg odnośnie do dostępu do akt sprawy.
6. DG ds. Konkurencji początkowo przyznała wszystkim stronom okres ośmiu tygodni na udzielenie odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń. Po otrzymaniu wniosków od niektórych stron DG ds. Konkurencji przedłużyła termin dla BAML do 28 marca 2019 r. i do dnia 29 marca 2019 r. dla Crédit Agricole i Credit Suisse. Urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające nie otrzymał żadnych innych wniosków o dalsze przedłużenie.
7. W lutym 2019 r., po wystosowaniu wniosków o dalsze wyjaśnienia ze strony BAML i Crédit Agricole, DG ds. Konkurencji wysłała pisma do wszystkich stron zawierające dodatkowe informacje na temat proponowanej przez Komisję metody obliczania grzywien, w szczególności w odniesieniu do wskaźnika zastępczego, który Komisja miała wykorzystać w odniesieniu do wartości sprzedaży.
8. Wszystkie strony udzieliły odpowiedzi w obowiązującym terminie. W swoich odpowiedziach na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń BAML, Crédit Agricole i Credit Suisse („strony zgłaszające sprzeciw”) wyrazili potrzebę uzyskania dodatkowych informacji dotyczących metody obliczania grzywien. Dnia 3 lipca 2019 r. Crédit Agricole wysłał pismo do DG ds. Konkurencji, uzupełniając swoją odpowiedź na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń w odniesieniu do kwestii grzywien.
9. Wszystkie strony uczestniczyły w złożeniu ustnych wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym, które odbyło się w dniach 10 i 11 lipca 2019 r.

⁽¹⁾ Na podstawie art. 16 i 17 decyzji 2011/695/UE Przewodniczącego Komisji Europejskiej z dnia 13 października 2011 r. w sprawie funkcji i zakresu uprawnień urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające w niektórych postępowaniach z zakresu konkurencji (Dz.U. L 275 z 20.10.2011, s. 29) („decyzja 2011/695/UE”).

⁽²⁾ Związane ze sprawą podmioty prawne to: Merrill Lynch International i Bank of America Corporation, Crédit Agricole Corporate and Investment Bank i Crédit Agricole SA, Credit Suisse Securities (Europe) Limited i Credit Suisse Group AG oraz DB Group Services (UK) Limited, Deutsche Securities, Inc., i Deutsche Bank AG.

⁽³⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 773/2004 z dnia 7 kwietnia 2004 r. odnoszące się do prowadzenia przez Komisję postępowań zgodnie z art. 81 i art. 82 Traktatu WE (Dz.U. L 123 z 27.4.2004, s. 18)

⁽⁴⁾ Zanim przyjęte zostało pisemne zgłoszenie zastrzeżeń Crédit Agricole skierował do urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające wniosek na podstawie art. 8 ust. 2 decyzji 2011/695/UE, w którym sprzeciwił się ujawnieniu tych danych pozostałym stronom. Wniosek Crédit Agricole, zgodnie z którym informacje te były szczególnie chronione, został tymczasowo przyjęty. Kwestię rozwiązano w drodze procedury wynegocjowanego ujawnienia informacji.

10. We wrześniu i październiku 2019 r., w następstwie wyroku w sprawie *Icap* z dnia 10 lipca 2019 r. ⁽⁵⁾, BAML skierował kolejne pismo do urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające, w którym zwrócił się z wnioskiem o zlecenie DG ds. Konkurencji, aby ta ujawniła BAML proponowaną przez siebie metodę obliczania kar i o umożliwienie BAML przedstawienia swoich opinii na temat tej metody zanim zostanie podjęta ostateczna decyzja w tej sprawie ⁽⁶⁾.
11. W listopadzie 2019 r. urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające udzielił BAML odpowiedzi informując, że jego wniosek o ujawnienie dalszych informacji dotyczących proponowanej metody obliczania grzywny został odnotowany. Jednak urzędnik zaznaczył, że w decyzji 2011/695/UE, w której w sposób wyczerpujący określono kompetencje urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające, urzędnikowi temu nie przyznano uprawnień do podjęcia decyzji nakazującej ujawnienie dalszych szczegółów proponowanej metody.
12. W listopadzie 2020 r. komisarz ds. konkurencji, wiceprzewodnicząca wykonawcza Margrethe Vestager, wysłała do wszystkich stron pismo zawierające dalsze zindywidualizowane informacje na temat metody ustalania grzywien, ze szczególnym uwzględnieniem zindywidualizowanych obliczeń oraz wysokości planowanego wskaźnika zastępczego dla wartości sprzedaży ⁽⁷⁾ dla każdej ze stron („pismo w sprawie grzywien”).
13. DB udzielił odpowiedzi w grudniu 2020 r., a trzy strony zgłaszające sprzeciw uczyniły to w styczniu 2021 r. Twierdziły one, między innymi, że ich prawo do obrony zostało naruszone, gdyż informacje przekazane w piśmie w sprawie grzywien powinny być zostać zawarte w pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń i wystąpiły o możliwość złożenia ustnych wyjaśnień na ten temat podczas spotkania wyjaśniającego (BAML) lub w inny sposób (Credit Suisse, Crédit Agricole ⁽⁸⁾).
14. Jak stwierdzono w projekcie decyzji, wyrok Sądu w sprawie *Campine* ⁽⁹⁾ potwierdza pogląd, że na etapie pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń Komisja nie była zobowiązana do podjęcia ostatecznej decyzji w sprawie metody ustalania kwoty grzywien, którą zamierzała zastosować i że kolejne wyjaśnienia dotyczące metody nakładania grzywien mogą rzeczywiście być przedstawione w formie zwykłego pisma, a nie w formie dodatkowego pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń.
15. Mając na uwadze fakt, że nie istnieje podstawowe prawo do bycia wysłuchanym poprzez złożenie ustnych wyjaśnień, o ile opinie mogą być skutecznie przedstawione na piśmie ⁽¹⁰⁾, jak również fakt, że art. 12 rozporządzenia 773/2004 przewiduje jedynie prawo do złożenia ustnych wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym w następstwie pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń, drugie złożenie ustnych wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym nie było prawnie wymagane.
16. W porównaniu z pisemnym zgłoszeniem zastrzeżeń w projekcie decyzji (i) przyjęto krótszy czas trwania naruszenia w przypadku dwóch stron oraz (ii) zdecydowano o nieutrzymaniu do celów obliczenia grzywny okoliczności obciążającej związanej z domniemanym utrudnianiem postępowania względem jednej ze stron.

⁽⁵⁾ Wyrok z dnia 10 lipca 2019 r., *Komisja/Icap i in.*, sprawa C-39/18 P, EU:C:2019:584. W pkt 34 wyroku Trybunał stwierdził, że w przypadkach, w których Komisja odchodzi od swoich wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1/2003 (Dz.U. C 210 z 1.9.2006, s. 2, „wytyczne w sprawie grzywien”) i stosuje inną metodę, bardziej dostosowaną do szczególnych cech sytuacji przedsiębiorstw, które ułatwiły funkcjonowanie kartelu, w świetle prawa do obrony konieczne jest, aby ta metoda została ujawniona zainteresowanym stronom, tak aby umożliwić im przedstawienie ich punktu widzenia na temat tych elementów, na których Komisja zamierza oprzeć swoją decyzję.

⁽⁶⁾ Podobny wniosek został złożony do DG ds. Konkurencji w październiku 2019 r. przez Credit Suisse.

⁽⁷⁾ W pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń wskazano, że pomimo tego, że Komisja „zamierza zastosować metodę określoną w wytycznych w sprawie grzywien”, to, jako że obligacje SSA nie generują sprzedaży w zwykłym znaczeniu tego słowa, jako punkt wyjścia do ustalenia grzywien Komisja stosuje konkretny wskaźnik zastępczy dla wartości sprzedaży oparty na uśrednionych do okresu roku kwotach referencyjnych obligacji SSA będących przedmiotem obrotu, pomniejszony o pewien wskaźnik korygujący.

⁽⁸⁾ W marcu 2021 r. Crédit Agricole przekazał kolejne pismo do DG ds. Konkurencji (do wiadomości urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające), ponawiając swój wniosek „o to, aby Komisja wyjaśniła status pisma Komisji w sprawie metody ustalania grzywien i wnioskując, aby prawa do obrony wszystkich stron były przestrzegane poprzez zapewnienie im możliwości ustnego przedstawienia stanowiska”. W odpowiedzi DG ds. Konkurencji udzieliła Crédit Agricole wyjaśnień podobnych do treści pkt 14 i 15 niniejszego sprawozdania urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające.

⁽⁹⁾ Wyrok z dnia 7 listopada 2019 r., *Campine i Campine Recycling / Komisja*, T-240/17, EU:T:2019:778, pkt 355–360.

⁽¹⁰⁾ Zob. wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 23 listopada 2006 r. w sprawie *Jussila / Finlandia* (skarga nr. 73053/01), pkt 40–49; z dnia 19 kwietnia 2007 r. w sprawie *Vilho Eskelinen & Ors / Finlandia* (skarga nr. 63235/00), pkt 72–75; i z dnia 23 października 2018 r. w sprawie *Produkcija Plus storitveno podjetje d.o.o. / Słowenia* (skarga nr. 47072/15), pkt 54; oraz decyzja Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 13 marca 2012 r. w sprawie *Bouygues Telecom / Francja* (skarga nr. 2324/08), pkt 69–71; jak również postanowienia w sprawie *Troszczynski / Parlament*, C-462/18 P, EU:C:2019:239, pkt 52–55, w sprawie *Gollnisch / Parlament*, C-330/18 P, EU:C:2019:240, pkt 60–61, i wyrok w sprawie *Syrian Lebanese Commercial Bank / Rada*, T-174/12 i T- 80/13, EU:T:2014:52, pkt 147; oraz opinia rzecznika generalnego Wahla w sprawie *SKW Stahl- Metallurgie / Komisja*, C-154/14 P, EU:C:2015:543, pkt 49 i 58; wyrok w sprawie *Lucchini / Komisja*, T-185/18, EU:T:2019:298, pkt 49; i wyrok w sprawie *Heidelberg-Cement i Schwenk Zement / Komisja*, T-380/17, EU:T:2020:471, pkt 634.

17. Zgodnie z art. 16 decyzji 2011/695/UE urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające zbadał, czy projekt decyzji dotyczy jedynie zastrzeżeń, co do których strony miały możliwość przedstawienia swoich stanowisk, i stwierdził, że tak właśnie było.
18. W związku z powyższym urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające stwierdza, że w niniejszej sprawie przestrzegano skutecznego wykonywania praw procesowych stron postępowania.

Brukseli dnia 27 kwietnia 2021 r.

Wouter WILS
